

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om elforsyning og elsikkerhedsloven
(Hurtigere arealerhvervelse og styrkede borgerrettigheder)

§ 1

I lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1248 af 24. oktober 2023, som ændret bl.a. ved § 3 i lov nr. 745 af 13. juni 2023 og senest ved § 25 i lov nr. 468 af 14. maj 2025, foretages følgende ændringer:

1. Efter kapitel 5 indsættes:

»Kapitel 6 *Ekspropriation m.v.*

§ 33. Til etablering og drift af transmissions- og distributionsnet kan klima-, energi- og forsyningsministeren, når almenvellet kræver det, tillade, at der iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 2. Der kan eksproprieres til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger. Til distributionsnet kan der dog ikke eksproprieres til etablering af erstatningsbiotoper.

Stk. 3. Ekspropriation i henhold til stk. 1 gennemføres efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 4. Ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 3 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

§ 34. Energinet kan efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af nye transmissionsnet eller ændring af bestående transmissionsnet, før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår.

Stk. 2. En netvirksomhed kan efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af nye distributionsnet eller ændring af bestående distributionsnet, før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår. Forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysning finder anvendelse i forbindelse med en netvirksomheds behandling af en anmodning efter 1. pkt.

Stk. 3. Afslår Energinet eller en netvirksomhed ejerens anmodning efter stk. 1 eller 2, eller kan der ikke opnås enighed om prisen for ejendommens overtagelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 4. Ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 3 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

§ 34 a. I tilfælde, hvor Energinet eller en netvirksomhed til brug for et anlæg som omhandlet i § 33 har erhvervet de nødvendige rettigheder over et areal ved aftale, kan uenighed om erstatning herfor påkendes af ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. Bestemmelserne i §§ 17 og 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom finder anvendelse.

Stk. 2. I tilfælde, hvor et anlæg som omhandlet i § 33 på eller over 50 kV, er beliggende på et areal, hvor Energinet eller en netvirksomhed har erhvervet de nødvendige rettigheder over det pågældende areal uden ekspropriation, kan krav om erstatning i anledning af anlægget, som rejses af andre end ejeren af det areal, som anlægget er beliggende på, efter den pågældendes begæring påkendes efter reglerne i § 20 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, uanset at der ikke er sammensat en ekspropriationskommission til behandling af sager vedrørende det pågældende anlæg, hvis vedkommende kommissarius ved statens ekspropriationer anser sagen for egnet til behandling for en ekspropriationskommission. Begæringen skal være modtaget af vedkommende kommissarius senest 1 år efter, at anlægget er fuldført.«

2. I § 51 a indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»*Stk. 5.* Energinet og netvirksomheder skal betale omkostningerne til klima-, energi- og forsyningsministerens opgaver i forbindelse med sagsbehandling vedrørende tilladelse til ekspropriation., jf. § 33, stk. 1.

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

3. I § 51 a, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »stk. 1-4« til: »stk. 1-5«.

4. I § 89, stk. 3, indsættes som 2. pkt.: »Klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelser og afslag på tilladelser til iværksættelse af ekspropriation, jf. § 33, stk. 1, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

§ 2

I elsikkerhedsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 26 af 10. januar 2019, som ændret ved § 3 i lov nr. 637 af 11. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 27, 1. pkt., udgår », transmission, distribution«.

2. I § 28, stk. 1, 1. pkt., udgår », transmission, distribution«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2026.

Stk. 2. Ansøgninger om tilladelse til ekspropriation til elektriske anlæg for transmission eller distribution af elektrisk energi, som er modtaget af Sikkerhedsstyrelsen inden den 1. januar 2026, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler i elsikkerhedslovens § 27.

Stk. 3. Ekspropriation i henhold til § 33 i lov om elforsyning, jf. § 1, nr. 1, i denne lov, kan foretages på grundlag af en tilladelse til ekspropriation til elektriske anlæg for transmission eller distribution af elektrisk energi, som er meddelt af Sikkerhedsstyrelsen i henhold til elsikkerhedsloven inden den 1. januar 2026, eller som meddeles efter stk. 1.

Stk. 4. Fortjeneste, som efter de hidtil gældende regler ville opfylde betingelserne for at være undtaget fra skattepligt i medfør af § 11, stk. 1, 2. pkt., i lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom, anses for at opfylde disse betingelser, selv om den pågældende aftale indgås efter den 1. januar 2026.

Stk. 5. § 34 a, stk. 1, i lov om elforsyning, jf. § 1, nr. 1, i denne lov, finder anvendelse for aftaler indgået den 1. januar 2026 eller senere. For aftaler indgået før den 1. januar 2026, finder reglerne i elsikkerhedslovens § 28 anvendelse.

Stk. 6. § 34 a, stk. 2, i lov om elforsyning, jf. § 1, nr. 1, i denne lov, finder anvendelse for anlæg, som fuldføres den 1. januar 2026 eller senere.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
3. Lovforslagets hovedpunkter
  - 3.1. Ekspropriation til transmissions- og distributionsnet
    - 3.1.1. Gældende ret
    - 3.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.2. Erstatningsfastsættelse ved frivillige aftaler
    - 3.2.1. Gældende ret
    - 3.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.3. Overtagelse af ejendomme før tidspunktet, hvor der kan foretages ekspropriation
    - 3.3.1. Gældende ret
    - 3.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.4. Ensartet klageadgang for naboer til elnetanlæg
    - 3.4.1. Gældende ret
    - 3.4.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
  - 4.1. Økonomiske konsekvenser
  - 4.2. Implementeringsmæssige konsekvenser
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslagets formål er at bidrage til at understøtte den igangværende udbygning af elnettet i Danmark, som skal binde en øget elektrificering sammen med en øget VE-produktion. Herved understøttes rammerne for den grønne omstilling frem mod 2030-klimamålsætningen om 70 pct. CO₂-reduktion og videre mod klimaneutralitet.

Øget elektrificering stiller krav til indretningen af og kapaciteten i elnettet, så det kan følge med det øgede forbrug. Lovforslaget vil blandt andet muliggøre en hurtigere udbygning af elnettet ved at tilpasse ekspropriationsregler med henblik på hurtigere arealerhvervelse i forbindelse med udbygning af elnettet.

Lovforslaget styrker endvidere borgerrettigheder i forbindelse med udbygning af elnettet ved at indføre mulighed for tidligere overtagelse af ejendomme i særlige tilfælde, hvis ejeren ønsker det, og ved at indføre ensartet klageadgang for naboer til elnetanlæg.

Med lovforslaget overføres reglerne om ekspropriation til transmissions- og distributionsnettet fra elsikkerhedsloven til lov om elforsyning, og kompetencen til at give tilladelse til, at der iværksættes ekspropriation, overføres fra Sikkerhedsstyrelsen til klima-, energi- og forsyningsministeren.

2. Lovforslagets baggrund

Lovforslaget implementerer dele af aftale om hurtigere og mere effektiv udbygning af elnettet, (herefter 'aftalen' eller 'den politiske aftale') af 20. december 2024, mellem et bredt flertal bestående af regeringen (Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre.

Aftalepartierne ønsker med aftalen et grønnere Danmark, hvor olie, kul og gas ensartes med grøn strøm. Det kræver et stærkere og markant mere udbygget elnet end i dag, da elnettet er det, der skal binde den grønne omstilling sammen – fra produktion til forbrug.

De dele af aftalen, som implementeres i dette lovforslag, vedrører hurtigere arealerhvervelse og styrkede borgerrettigheder. Lovforslaget omfatter dog ikke indførelse af opmærksomhedszoner for distributionsnettets større transformerstationer, idet dette ikke kræver lovændring.

Udbygningen af elnettet er stærkt afhængig af effektive anlægsprocesser og en koordineret myndighedsbehandling. Det er aftalepartiernes hensigt, at aftalen både kan sikre en hurtigere udbygning af elnettet, og at det sker på en måde, hvor de berørte borgere kan få en hurtigere afklaring og mere ensartede rettigheder.

Aftalen følger op på delanbefalinger fra NEKST-arbejdsgruppen Hurtigere udbygning af elnettet fra august 2024. Arbejdsgruppen konstaterede, at der ved udbygning af elnettet i dag er flere krav som forudsætning for tilladelse til ekspropriation, end det er tilfældet ved øvrige offentlige infrastrukturprojekter såsom veje, jernbaner og gasnet. Derfor har arbejdsgruppen foreslået at ensarte processerne for ekspropriation på tværs af offentlige infrastrukturprojekter.

Aftalepartierne lægger vægt på, at udbygning af elnettet stadig skal ske under hensyntagen til de berørte borgere. Derfor er partierne enige om at give Energinet og netvirksomhederne mulighed for at fremrykke ekspropriationen for særligt berørte borgere, hvis borgeren selv ønsker det. Aftalepartierne er endvidere enige om, at ensarte klageadgangen for naboer.

Aftalepartierne understreger, at udbygningen af elnettet stadig skal tage hensyn til natur og miljø. Derfor er aftalepartierne enige om, at Energinet skal kunne ekspropriere til udlæg/arealerhvervelse af erstatningsnatur i forbindelse med Energinets elinfrastrukturprojekter. Ekspropriative indgreb skal være proportionale med det formål, indgrebet skal opfylde. Aftalepartierne lægger derfor vægt på, at Energinet ikke eksproprierer boliger for at etablere erstatningsnatur, af hensyn til at sikre balance mellem natur, netudbygning og borgernes rettigheder.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Ekspropriation til transmissions- og distributionsnet

3.1.1. Gældende ret

Af grundlovens § 73, stk. 1, fremgår det, at ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet krævet det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

Der er i dag hjemmel i elsikkerhedsloven til at foretage ekspropriation til fordel for elektriske anlæg. Det følger af elsikkerhedslovens § 27, at Sikkerhedsstyrelsen, når hensynet til almenvellet kræver det, kan tillade ekspropriation til elektriske anlæg for produktion, transmission, distribution og lagring af elektrisk energi. Det fremgår endvidere, at reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom (herefter ekspropriationsprocesloven) følges.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at Sikkerhedsstyrelsen ved behandlingen af ansøgninger om tilladelse til ekspropriation skal foretage både en vurdering af forholdet til almenvellet og anlæggets sikkerhedstekniske forhold. Sikkerhedsstyrelsen skal i forbindelse med vurderingen af forholdet til almenvellet blandt andet vurdere, hvilke ejendomme respektive linjeføring og fremføringsmåde, der ud fra hensynet til almenvellet skal foretrækkes til placering af anlægget - inden for rammerne af den fysiske planlægning.

Elsikkerhedslovens § 27 administreres således, at det er en forudsætning for, at Sikkerhedsstyrelsen giver tilladelse til ekspropriation, at det forgæves er forsøgt at opnå de nødvendige rettigheder ved frivillig aftale.

Den, der ansøger om tilladelse til ekspropriation efter bestemmelsen, skal således i ansøgningen angive de matrikler, som de ønskede ekspropriationer vedrører, og dokumentere, at der forgæves er forsøgt indgået frivillig aftale, og at de øvrige krav er opfyldt. Sikkerhedsstyrelsen foretager høring af de pågældende lodsejere, der vil blive berørt af de ansøgte ekspropriationer. Sikkerhedsstyrelsens

tilladelse til ekspropriation sendes til Transportministeriet, som igangsætter en ekspropriationsproces efter ekspropriationsprocesloven.

Elsikkerhedslovens § 27 giver ifølge forarbejderne til bestemmelsen hjemmel til at ekspropriere både til selve anlægget og til supplerende foranstaltninger. Det er ikke nærmere angivet, hvad der er dækket af begrebet supplerende foranstaltninger. Sikkerhedsstyrelsen har vurderet det som juridisk tvivlsomt, om bestemmelsen omfatter ekspropriation til foranstaltninger til kompensation for et elanlægs indgreb i naturen, som ikke tjener rent anlægsmæssige formål, og har på den baggrund afvist at give tilladelse efter § 27 til etablering af erstatningsnatur.

Ifølge § 1 i ekspropriationsprocesloven finder loven anvendelse ved ekspropriation vedrørende fast ejendom for staten eller for koncessionerede selskaber, når der i lovgivningen er hjemlet ekspropriation til formålet.

Efter § 4 i ekspropriationsprocesloven ledes ekspropriationer, der omfattes af loven, af kommissarierne ved statens ekspropriationer. Efter lovens § 5 nedsætter transportministeren ekspropriationskommissioner og fastsætter deres forretningsområde. Kommissionerne behandler forslag om ekspropriation og fastsætter erstatning for de ekspropriationer, som foretages.

Af kapitel 4 i ekspropriationsprocesloven fremgår bl.a., at når transportministeren har henvist ekspropriationsbegæringen til behandling ved en ekspropriationskommission, skal ekspropriationskommissionen afholde en besigtigelsesforretning på stedet, jf. § 12, stk. 1. Kommissarius skal med mindst 4 ugers varsel offentliggøre tid og sted for besigtigelsesforretningen samt offentliggøre oversigtsplaner for det påtænkte anlæg, jf. § 12, stk. 2. Ejere og brugere af de arealer, der må antages at blive berørt af det påtænkte anlæg, skal så vidt muligt underrettes, jf. § 12, stk. 3. Under besigtigelsesforretningen foretager kommissionen en almindelig prøvelse af det foreliggende projekt, jf. § 12. Kommissionen kan herved bestemme, at ekspropriationen kun kan gennemføres, såfremt der foretages sådanne ændringer i projektet, som kommissionen finder nødvendige af hensyn til ejere, andre rettighedshavere, almene interesser eller anlæggets hensigtsmæssige gennemførelse. Hvis anlægsmyndigheden, dvs. den der har anmodet om ekspropriation, stadig ønsker at gennemføre projektet, træffer transportministeren beslutning om meddelelse af ekspropriationsbemyndigelse, medmindre beslutning herom er truffet før besigtigelsen, jf. ekspropriationsproceslovens § 14, stk. 1. Ekspropriationskommissionen afholder herefter ekspropriationsforretning, som ligeledes skal varsles overfor bl.a. ejere og brugere af de berørte ejendomme med mindst 4 ugers varsel, jf. nærmere lovens § 15, stk. 3. Efter at de fremmødte har haft lejlighed til at udtale sig for kommissionen, træffer denne bestemmelse om, hvorledes projektet og ekspropriationen nærmere skal gennemføres, herunder hvilke arealer, bygninger med tilbehør samt rettigheder ekspropriationen skal omfatte, jf. § 15, stk. 4. Ekspropriationskommissionen fremsætter forslag til erstatning, og hvis dette ikke accepteres af begge parter, afsiger kommissionen kendelse om erstatningens størrelse, jf. nærmere § 17.

Kendelse, hvorved erstatning gives eller nægtes, kan indbringes til efterprøvelse for vedkommende taksationskommission, jf. ekspropriationsproceslovens § 19, stk. 1, 1. pkt. Taksationskommissionerne er nedsat af transportministeren, jf. lovens § 7.

Det følger af § 11 i lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom (herefter ejendomsavancebeskatningsloven), at fortjeneste, der er indvundet ved modtagelse af en erstatningssum i anledning af ekspropriation, ikke medregnes i den skattepligtige indkomst. Det samme gælder fortjeneste ved salg til en erhverver, der efter formålet med erhvervelsen opfylder betingelserne for at ekspropriere ejendommen.

Lov om elforsyning finder anvendelse på produktion, transport, handel og levering af elektricitet samt på aggregering og energilagring. Loven regulerer bl.a. elforsyningsnet, og det følger af § 19, stk. 1, at transmissionsvirksomhed og netvirksomhed kun kan udøves efter bevilling. Transmissionsvirksomhed varetages af Energinet eller denne virksomheds helejede datterselskaber i medfør af § 2, stk. 2 og 3, i lov om Energinet udføres dog uden bevilling.

På el-området står Energinet for transmissionsnettet, mens en række netvirksomheder står for distributionsnettet.

Det fremgår af § 5, nr. 32, i lov om elforsyning, at der ved transmissionsnet forstås kollektivt elforsyningsnet, som har til formål at transportere elektricitet fra produktionssteder til et overordnet center i distributionsnettet eller at forbinde det med andre sammenhængende elforsyningsnet.

Det fremgår af § 5, nr. 9, i lov om elforsyning, at der ved distributionsnet forstås kollektivt elforsyningsnet, som har til formål at levere elektricitet til en ubestemt kreds af elforbrugere, samt net, som ejes af en kollektiv elforsyningsvirksomhed, og som har til formål at forbinde en forbruger direkte med transmissionsnettet.

Energinet er en selvstændig offentlig virksomhed under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, og er oprettet i henhold til lov om Energinet. Ifølge lovens § 2, stk. 1, 1. pkt., er Energinets formål at eje, drive og udbygge overordnet energinfrastruktur og varetage opgaver med sammenhæng hertil og herved bidrage til udviklingen af en klimaneutral energiforsyning.

Efter § 4, stk. 1, i lov om Energinet kan etablering af nye eltransmissionsnet og væsentlige ændringer i bestående net ske, hvis der er et tilstrækkeligt behov for udbygningen, herunder at udbygningen sker med sigte på øget forsyningssikkerhed, beredskabsmæssige hensyn, skabelse af velfungerende konkurrencemarkeder eller indpasning af vedvarende energi. Energinets større eller væsentlige projekter skal godkendes af Klima-, Energi- og Forsyningsministeren efter § 4, stk. 3, i lov om Energinet og de nærmere regler i bekendtgørelse om systemansvarlig virksomhed og

anvendelse af eltransmissionsnettet m.v. Det samme gælder alle anlægsprojekter, som forudsætter ekspropriation.

Netvirksomhedernes projekter skal ikke godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren.

3.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ifølge den politiske aftale skal der ske en ligestilling af muligheder for ekspropriation til eltransmissionsprojekter, så de svarer til andre offentlige infrastrukturprojekter. Der skal endvidere sikres hjemmel til ekspropriation til tidlig sikring af erstatningsnatur.

Vedrørende ligestilling af muligheder for ekspropriation fremgår det nærmere af aftalen, at Energinet fremover hurtigere skal kunne foretage ekspropriation til elinfrastruktur uden først at forsøge at indgå en frivillig aftale, som praksis er i dag.

Det nævnes i aftalen, at ændringen også vil forenkle og forkorte processen for borgerne. Med tiltaget vil berørte lodsejere således få en mere ensartet, hurtigere og gennemsænkkelig proces, hvor en uvildig instans træffer afgørelse om indgrebet og erstatningen som ved andre offentlige infrastrukturprojekter, der involverer ekspropriation. Borgerne vil ligeledes fortsat blive inddraget gennem borgermøder og høringer i forbindelse med miljø- og planprocesser og ved høring af hver enkelt lodsejer i forbindelse med ekspropriationsprocessen.

Det fremgår, at aftalepartierne noterer sig, at tiltaget udmøntes ved, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet overtager opgaven med at træffe afgørelse om Energinets og netvirksomhedernes ekspropriationsager fra Erhvervsministeriet, således at denne afgørelse samordnes, for så vidt angår transmissionsnettet, med Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets generelle proces for godkendelse af Energinets projekter.

På denne baggrund foreslås det, at hjemlen til ekspropriation til etablering og drift af transmissions- og distributionsnet på el-området flyttes fra elsikkerhedsloven til lov om elforsyning. Samtidig foreslås det, at tilladelse til ekspropriation fremover skal gives af klima-, energi- og forsyningsministeren og ikke af Sikkerhedsstyrelsen for disse projekter.

Ved behandling af en ansøgning om tilladelse til ekspropriation vil klima-, energi- og forsyningsministeren skulle påse, at det pågældende anlæg er nødvendigt af hensyn til almenvellet, jf. nærmere den foreslåede bestemmelse i § 33, stk. 1, i lov om elforsyning, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Det vil ikke være en generel betingelse for at søge om tilladelse til ekspropriation, at der forgæves er forsøgt indgået frivillig aftale med de berørte lodsejere. Energinet forventes at foretage en

vurdering af, i hvilke af deres projekter det fortsat vil være hensigtsmæssigt at afsøge mulighederne for at erhverve de nødvendige rettigheder ved frivillig aftale, før der eventuelt søges om tilladelse til ekspropriation. Det forventes, at netvirksomhederne, hvis projekter ofte kun berører få ejendomme, fortsat normalt kun vil ansøge om tilladelse til ekspropriation, hvis de nødvendige rettigheder ikke kan erhverves ved frivillig aftale, og netvirksomhederne vil skulle redegøre herfor i forbindelse med ansøgningen.

Det er ikke hensigten, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil høre lodsejere m.v., før klima-, energi- og forsyningsministeren giver tilladelse til ekspropriation til et anlæg, medmindre det anses for nødvendigt af hensyn til den konkrete sags oplysning. Dette svarer til praksis på andre områder, hvor klima-, energi- og forsyningsministeren giver tilladelse til ekspropriation, herunder på gasforsyningslovens område. Det svarer også til praksis for behandling af sager om godkendelse efter § 4, stk. 3, i lov om Energinet.

Borgerne vil fortsat i hidtidigt omfang blive inddraget i projektet gennem borgermøder og høringer i forbindelse med miljø- og planprocesser. De enkelte berørte lodsejere vil desuden blive inddraget efter reglerne i ekspropriationsprocesloven, før ekspropriationskommissionen træffer afgørelse om ekspropriation. Ekspropriationsprocessen omfatter bl.a. en fysisk besigtigelse af de berørte ejendomme, hvor ejerne er til stede, og hvor ekspropriationskommissionens formand og anlægsmyndigheden orienterer mundtligt om projektet og om sagsforløbet, herunder lodsejernes rettigheder. Lodsejerne kan stille opklarende spørgsmål og komme med indvendinger mod eller ændringsforslag til f.eks. linjeføringer.

Det foreslås, at Energinet og netvirksomheder skal betale omkostningerne til klima-, energi- og forsyningsministerens opgaver forbundet med tilladelse til ekspropriation, jf. lovforslagets § 1, nr. 2 og 3, og bemærkningerne hertil.

Det foreslås, at der i lov om elforsyning gives hjemmel til ekspropriation til såvel selve det pågældende anlæg som nødvendige supplerende foranstaltninger. Supplerende foranstaltninger vil f.eks. kunne være manøvrebygninger, parkeringspladser m.v. i tilknytning til bl.a. transformer- og omformerstationer, adgangsveje, nødvendig omlægning af eksisterende veje, støjafskærmende foranstaltninger, klimarelaterede afværgeforanstaltninger i relation til anlæggene samt foranstaltninger til kompensation for anlæggets indgreb i naturtilstanden, f.eks. faunapassager, landskabelig indpasning af anlægget m.v. og etablering af erstatningsbiotoper, hvis det konkret er nødvendigt, for at et projekt, der efter sit formål er nødvendigt for almenvellet, kan gennemføres. Erstatningsbiotoper er biotoper, som etableres til erstatning for biotoper, som nedlægges eller ødelægges ved etablering af anlægget.

Vedrørende muligheden for ekspropriation til erstatningsbiotoper (som i den politiske aftale omtales som erstatningsnatur) fremgår det af aftalen, at Energinet skal kunne ekspropriere til udlæg eller

arealerhvervelse til erstatningsnatur i forbindelse med Energinets elinfrastrukturprojekter, ligesom det er muligt i vej- og jernbaneloven. Ekspropriative indgreb skal være proportionale med det formål, indgrebet skal opfylde. Der lægges derfor i aftalen vægt på, at Energinet ikke eksproprierer boliger for at etablere erstatningsnatur, af hensyn til at sikre balance mellem natur, netudbygning og borgernes rettigheder.

På baggrund heraf foreslås det, at distributionsnettet undtages fra ekspropriationshjemmelen for så vidt angår udlægning af erstatningsbiotoper. Der vil således efter forslaget alene kunne eksproprieres til erstatningsbiotoper i forbindelse med projekter vedrørende transmissionsnet, og ikke projekter vedrørende distributionsnet.

Den foreslåede undtagelse omfatter ikke andre typer af foranstaltninger, som er nødvendige for at kompensere for anlæggets indgreb i naturtilstanden, og som typisk ligger på samme areal som anlægget og eventuelt umiddelbart tilstødende arealer, f.eks. faunapassager. Netvirksomhederne vil således ligesom Energinet efter forslaget kunne ekspropriere hertil.

Det vurderes, at der sjældent vil være behov for at kunne ekspropriere til erstatningsbiotoper i forbindelse med projekter vedrørende distributionsnettet. Det kan dog ikke afvises, at der kan forekomme tilfælde, hvor et projekt vedrørende udbygning af distributionsnettet forsinkes eller må ændres, fordi det er svært eller umuligt at etablere nødvendige erstatningsbiotoper via frivillige aftaler. Det følger også af forslaget, at netvirksomhederne fortsat vil være afskåret fra at indgå aftaler på ekspropriationslignende vilkår til brug for etablering af erstatningsbiotoper, da der kun kan indgås sådanne aftaler, når der ville være hjemmel til at foretage ekspropriation.

Der henvises til den foreslåede § 33, stk. 2, i lov om elforsyning, jf. § lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

3.2. Erstatningsfastsættelse ved frivillige aftaler

3.2.1. Gældende ret

Elsikkerhedslovens § 28 indeholder en regel om voldgift, som finder anvendelse, hvis ejeren af et elektrisk anlæg i stedet for ved ekspropriation erhverver rettighed over fast ejendom ved frivillig aftale. I så fald afgøres spørgsmålet om erstatningens størrelse ved uenighed mellem rettighedshaveren og ejeren af det elektriske anlæg af en voldgiftsret, hvor hver af parterne vælger en voldgiftsmand. Kan der ikke opnås enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret. Opmandens kendelse om erstatning kan af hver af parterne ved begæring fremsat over for opmanden inden 4 uger fra kendelsen indbringes for vedkommende taksationskommission efter reglerne i § 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. I øvrigt finder reglerne i § 26 i nævnte lov tilsvarende anvendelse.

3.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

I visse tilfælde kan der opnås enighed mellem Energinet eller en netvirksomhed og en lodsejer om erhvervelse af en rettighed, men ikke om erstatningens størrelse.

Der kan være tale om tilfælde, hvor der er indgået frivillig aftale om rettigheder over et areal, f.eks. til midlertidige foranstaltninger, og hvor erstatningen først kan opgøres senere, når arealet er tilbageleveret. Der kan også være tale om tilfælde, hvor erstatningen skal fastsættes umiddelbart i forbindelse med indgåelse af aftalen.

Sådanne tilfælde er i dag dækket af elsikkerhedslovens § 28 om voldgift. Det vurderes, at det er hensigtsmæssigt, at der fortsat skal være mulighed for at indbringe spørgsmålet om erstatning for en anden uvildig instans ud over domstolene. Hvis en sådan mulighed ikke findes, kan det afholde lodsejere fra at indgå friville aftale, særlig i de tilfælde, hvor erstatningen først kan fastsættes senere, og det kan derfor føre til flere egentlige ekspropriationer. Samtidig vurderes det, for at sikre et ensartet erstatningsniveau, at det er mest hensigtsmæssigt, at erstatningen i disse tilfælde fastsættes af samme instans, som ville skulle tage stilling hertil, hvis erhvervelsen var sket ved ekspropriation.

Det foreslås derfor, at spørgsmålet om erstatning for så vidt angår transmissions- og distributionsnet kan indbringes for en ekspropriationskommission nedsat efter ekspropriationsprocesloven. Muligheden for voldgift foreslås således ikke videreført for så vidt angår transmissions- og distributionsnettet.

Efter forslaget vil der derudover være adgang til at indbringe ekspropriationskommissionens afgørelse for en taksationskommission nedsat efter ekspropriationsprocesloven, ligesom det er tilfældet ved voldgift efter elsikkerhedslovens § 28.

3.3. Overtagelse af ejendomme før tidspunktet, hvor der kan foretages ekspropriation

3.3.1. Gældende ret

Det fremgår af visse love, herunder vejlovens § 45 og jernbanelovens § 33, at der efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde kan ske overtagelse af en ejendom, før tidspunktet for de ordinære ekspropriationer. Det er en betingelse, at ejendommen berøres særligt indgribende af en projekterings- eller anlægsaktivitet i forbindelse med et projekt omfattet af de pågældende love, og at ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår. Ved afslag på en anmodning fra ejeren eller ved uenighed om prisen, henvises sagen til ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til ekspropriationsprocesloven.

Der er ikke bestemmelser af denne art i hverken elsikkerhedsloven eller lov om elforsyning.

Energinet er, som statsejet infrastrukturselskab etableret ved lov, underlagt legalitetsprincippet og øvrige forvaltningsretlige krav og principper. Energinet kan alene varetage virksomhed, som ligger inden for Energinets formål, jf. § 2, stk. 1, i lov om Energinet, og som Energinet derudover har hjemmel i enten § 2, stk. 2, i lov om Energinet eller relevant sektorlovgivning til at varetage. Energinet kan ikke afholde omkostninger til aktiviteter, som ikke er omfattet af eller har nødvendig tilknytning til virksomhed, som Energinet kan varetage. Omkostninger til arealerhvervelse skal derfor være et led i Energinets varetagelse af sine lovhjemlede opgaver og de retlige forpligtelser for Energinet, som følger heraf.

Netvirksomhed kan kun udøves efter bevilling, jf. § 19 i lov om elforsyning. Netvirksomheder kan alene drive de aktiviteter, som ligger inden for bevillingen, jf. § 47 i lov om elforsyning. Omkostninger til arealerhvervelse skal derfor foregå som led til den bevillingspligtige aktivitet. Netvirksomheder får årligt fastsat en indtægtsramme med henblik på dækning af netvirksomhedens omkostninger ved en effektiv drift af deres bevillingspligtige aktivitet og forrentning af den investerede kapital, jf. elforsyningslovens § 69.

3.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af den politiske aftale, at særligt berørte borgere skal have mulighed for at få fremrykket Energinets eller en netvirksomheds overtagelse af en ejendom, hvis borgeren selv ønsker det. Tiltaget skal sikre særligt berørte borgere hurtig afklaring om ekspropriation eller overdragelse på ekspropriationslignende vilkår af hele deres ejendom, som det er muligt i forbindelse med vej- og jernbaneanlæg.

På baggrund heraf foreslås det, at der indsættes bestemmelser i lov om elforsyning, hvorefter Energinet eller en netvirksomhed efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde kan overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af nye transmissions- eller distributionsnet eller ændring af bestående transmissions- eller distributionsnet før tidspunktet, hvor der kan foretages ekspropriation, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår. Det foreslås, at hvis Energinet eller en netvirksomhed afslår ejerens anmodning, eller hvis der ikke kan opnås enighed om prisen for ejendommens overtagelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til ekspropriationsprocesloven.

Energinet og netvirksomhederne får således med forslaget både ret og pligt til i visse særlige tilfælde at overtage en ejendom på et tidligere stadie af et projekt end efter de gældende regler, hvis ejeren ønsker det.

3.4. Ensartet klageadgang for naboer til elnetanlæg

3.4.1. Gældende ret

Det følger af ekspropriationsproceslovens § 20, at hvis der rejses krav om erstatning i anledning af et ekspropriationsanlæg af nogen, der ikke er omfattet af ekspropriationen, kan spørgsmålet efter den pågældendes begæring påkendes af vedkommende ekspropriationskommission, hvis den anser sagen for egnet til behandling for kommissionen. Kravet skal være indgivet inden et år efter, at ekspropriationsanlægget er fuldendt, jf. lovens § 21, stk. 1, 2. pkt. Bestemmelsen i § 20 indebærer, at naboer til et anlæg, som er etableret på et eksproprieret areal, efter omstændighederne kan få krav om erstatning på naboretligt grundlag for gener fra anlægget påkendt af ekspropriationskommissionen. Reglen finder imidlertid ikke anvendelse, hvis der ikke er sammensat en konkret ekspropriationskommission til behandling af sager vedrørende det pågældende anlæg. Det kan være tilfældet, hvor anlægget er anlagt på arealet på basis af en frivillig aftale med den eller de pågældende lodsejere, også selv om aftalen er indgået på ekspropriationslignende vilkår. I disse tilfælde vil der ikke eksistere en ekspropriationskommission, som har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende naboens erstatningskrav på naboretligt grundlag.

3.4.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af aftalen, at der skal skabes hjemmel til, at alle naboer til Energinets og netvirksomhedernes kommende elinfrastrukturprojekter på eller over 50 kV får samme adgang til at få prøvet deres naboretlige erstatningsspørgsmål ved en administrativ instans, uanset om anlægsgrunden er erhvervet ved ekspropriation eller frivillig aftale.

Klima- Energi- og Forsyningsministeriet vurderer, at det er mest hensigtsmæssigt, at det bliver ekspropriations- og taksationskommissionerne efter ekspropriationsprocesloven, som kan tage stilling til disse erstatningskrav, ligesom det er tilfældet efter ekspropriationsproceslovens § 20.

På denne baggrund foreslås det at indsætte en bestemmelse i lov om elforsyning, som i det væsentlige svarer til ekspropriationsproceslovens § 20, men som vedrører tilfælde, hvor et anlæg på eller over 50 kV, er beliggende på en ejendom, hvor Energinet eller en netvirksomhed har erhvervet de nødvendige rettigheder over den pågældende ejendom uden ekspropriation. Efter den foreslåede bestemmelse vil krav om erstatning i anledning af anlægget, som rejses af andre end ejeren af den ejendom, som anlægget er beliggende på, kunne påkendes af en ekspropriationskommission, hvis vedkommende kommissarius ved statens ekspropriationer, der fungerer som formand for ekspropriationskommissionerne inden for kommissarius' forretningsområde, anser sagen for egnet til behandling for en ekspropriationskommission.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vil medføre økonomiske konsekvenser for staten som følge af, at Sikkerhedsstyrelsen fremover ikke skal behandle sager, hvor Energinet eller eldistributionsselskaberne anmoder om tilladelse til ekspropriation. Denne ændring vil medføre en varig besparelse hos Sikkerhedsstyrelsen på cirka 0,36 mio. kr. i forhold til udgiftsniveauet i dag.

Klima-, energi- og forsyningsministeren, som overtager sagerne, vil få forøgede administrative omkostninger svarende til ca. 0,36 mio. kr. i 2026, hvorefter antallet af sager forventes at stige som følge af en generel stigning i antallet af sager om anlægsprojekter til udbygningen af elnettet, som følge af en stigende elektrificering af samfundet. Omkostningsforøgelsen fra 2027 og frem forventes at være 1,26 mio. kr. Det er hensigten, at disse omkostninger skal gebyrfinansieres.

Stigningen i antal sager vil derudover medføre højere administrative omkostninger i ekspropriations- og taksationskommissionerne på Transportministeriets område på 1,5 mio. kr. i 2027 og 5,9 mio. kr. i 2028 og frem. Disse meromkostninger forventes fuldt ud finansieret af bygherre (Energinet og netvirksomheder), som anmoder om ekspropriation.

De samlede meromkostninger vil blive modsvaret af tilsvarende reduktioner i årsværk og nedskrivning af dertilhørende bevilling inden for Klima- Energi- og Forsyningsministeriets område på 1,8 årsværk i 2027 og 7,1 årsværk fra 2028 og frem.

Lovforslaget vurderes herudover ikke have økonomiske konsekvenser for det offentlige, herunder for kommuner og regioner.

Lovforslaget medfører implementeringsmæssige konsekvenser for staten som følge af selve lovforslaget. Derudover medfører enkelte dele af lovforslaget yderligere konsekvenser som følge af udmøntning i bekendtgørelse. Forslaget forventes ikke at have selvstyringsmæssige konsekvenser for kommunerne.

Lovforslaget vil ligeledes medføre administrative konsekvenser for Sikkerhedsstyrelsen, samt på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets- og Transportministeriets område, idet sager om tilladelse til ekspropriation overføres fra Sikkerhedsstyrelsen til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, da antallet af sager om ekspropriation forventes at stige.

Lovforslaget vurderes herudover ikke have implementeringskonsekvenser for det offentlige, herunder for kommuner og regioner.

Det vurderes, at lovforslaget er i overensstemmelse med de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes samlet set at medføre begrænsede negative konsekvenser for erhvervslivet, og uændret eller mindre administration for Energinet.

Lovforslaget vil medføre meget begrænsede økonomiske konsekvenser for det omfattede erhvervsliv. Hjemmel til tidligere overtagelse af arealer i særlige tilfælde, kan have en positiv økonomisk konsekvens for de enkelte konkrete virksomheder, i det omfang hjemlen bliver anvendt. Tiltaget forventes at bidrage til en mere effektiv udrulning af elnetinfrastruktur i forbindelse med hurtigere arealerhvervelse og derigennem samlet at medføre uændrede eller lidt lavere omkostninger hos Energinet og netvirksomhederne og dermed også uændrede eller lidt lavere takster, herunder for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Borgernes retsstilling forbedres, idet der indføres mulighed for i særlige tilfælde at anmode om tidligere overtagelse af en ejendom, der kan forventes eksproprieret, og idet der indføres ensartet mulighed for naboer til elnetanlæg i forhold til påkendelse af naboretlige erstatningskrav. Der indføres endvidere mulighed for at ekspropriationskommissionen kan tage stilling til erstatningens størrelse ved frivillige aftaler.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at medføre nogen direkte klimamæssige konsekvenser. Lovforslaget bidrager dog til forbedring af rammerne for den grønne omstilling ved at understøtte en hurtigere udbygning af elnettet.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 2. juni 2025 til den 30. juni 2025 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Accura Advokatpartnerselskab, ADB (Association Dansk Biobrændsel), Advokatrådet – Advokatsamfundet, Akademikerne, Akademisk Arkitektforening, Aktiveenergiforbrugere, Affald

Plus, Aluminium Danmark, Ankenævnet på Energiområdet, Andel, Antenneforeningen Vejen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdstilsynet, ARI (Affald- og ressourceindustrien under DI), Artelia A/S, Asfaltindustrien, BAT-kartellet, BattMan Energy ApS, Better Energy, Billund Vand A/S, Biobrændselsforeningen, Biofos A/S, Blik- og Rørarbejderforbundet, Borger, Brancheforeningen Dansk Luftfart, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, Brancheforeningen for møller, Brancheforeningen for Skov, Have og Park-forretninger, Branchehuset, Brintbranchen, Brunata, Bryggeriforeningen, Bornholms Energi og Forsyning (BEOF), Bopa Law, BUILD, Business Region MidtVest (BRMV), Business Danmark, Bygge-, Anlægs- og Trækartellet (BATT-kartellet), Byggecentrum, Bygningssagkyndige & Energikonsulenter, Bærebø A/S, Byggeskadefonden, C4 – Carbon Capture Cluster Copenhagen, Center for Electric Power and Energy (DTU), CEPOS, Cerius, Centrica Energy trading A/S, CTR, CO-industri, Concito, COWI, Copenhagen Infrastructure Partners, Copenhagen Merchants, Crossbridge Energy Fredericia, Daka, DAKOFA, Dana Petroleum, DANAK (Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond), Dansk halm, Danmarks Almene Boliger (BL), Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Frie Autocampere, Danmarks Jordbrugsforskning, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Skibskredit, Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Danoil Exploration A/S, Dansk Affaldsforening, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Biotek, Dansk Byggeri, Danske Bygningscenter, Dansk Center for Lys, Dansk Ejendomsrådgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Facilities Management (DFM), Dansk Fjernvarme, Dansk Gartneri, Dansk Gasteknisk Center (DGC), Dansk Industri, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Maskinhandlerforening, Dansk Metal, Dansk Methanolforening, Dansk Miljøteknologi, Dansk Producentansvarssystem, Dansk Retursystem A/S, Dansk Skovforening, Dansk Solcelleforening, Dansk Standard, Dansk Told- og Skatteforbund, Dansk Transport og Logistik (DLTL) Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Annoncører og Markedsførere, Danske Arkitektvirksomheder, DANSKE ARK, Danske Commodities A/S, Danske Energiforbrugere (DENFO), Danske Havne, Danske Maritime, Danske Mediedistributører, Danske Regioner, Danske Tegl, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), DANVAK, Dataetisk råd, Datatilsynet, DCC Energi Naturgas, DELTA Dansk Elektronik, DI, DKCPC, DOF BirdLife, Dommerfuldmægtigforeningen, Drivkraft Danmark, DTU – Myndighedsbetjening, EA Energianalyse, EBO Consult A/S, E.ON Danmark A/S, Emballageindustrien, Energi Danmark, Energi Fyn, Energiforum Danmark, Energifællesskaber, Energiklagenævnet, Energisammenslutningen, Energi- og Bygningsrådgivning A/S (EBAS), Energycluster, Energisystemer ApS, Energitjenesten, Enyday, Erhvervsflyvningens Sammenslutning (ES-DAA), European Energy, Eurowind Energy A/S, Evida, Everfuel, EWE Energie AG, Fagligt Fælles Forbund (3F), FDO, FH - Fagbevægelsens Hovedorganisation, Finans og Leasing, Finansforbundet, Finansrådet, Realkreditforeningen og Realkreditrådet – FinansDanmark, Fjernvarme Fyn, Fonden Kraka, Forbrugerrådet Tænk, Forenede Danske El-bilister (FDEL), Foreningen af Danske Skatteankenævn, Foreningen af fabrikanten og importører af elektriske belysningsarmaturer (FABA), Foreningen af fabrikanten og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA), Biogas Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI),

Foreningen Danske Revisorer, Fors A/S, Forsikring & Pension, Forsikringsmæglerforeningen, Forsyningstilsynet, Fredericia Spildevand A/S, Frederiksberg Forsyning, Frie Funktionærer, FSE, FSR Danske revisorer, GAFSAM, Gaz-system, Get2Grid, GRAKOM, Greenpeace, Gentofte og Gladsaxe Fjernvarme, Green Power Denmark, GTS (Godkendt Teknologisk service), Grundfos, Havarikommissionen for Offshore Olie- og Gasaktiviteter, Hess Denmark ApS, HK-Kommunal, HK-Privat, HOFOR A/S, HOFOR Fjernkøling A/S, HOFOR Vind A/S, HOFOR el og varme, HORESTA, SMV danmark, H2 Energy Esbjerg, Hulgaard advokater, IBIS, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), Institut for produktudvikling (IPU), Intelligent Energi, Ineos Danmark, Investering Danmark, Ista Danmark A/S, IT-Branchen, Justitia, Klimabevægelsen, Klimarådet, Kjærgaard A/S, KlimaEnergi A/S, Kommissarius for Statens Ekspropriationer i Jylland, Kommissarius for Statens Ekspropriationer på Øerne, KommuneKredit, Kommunernes Landsforening, Kooperationen (Den Kooperative arbejdsgiver- og interesseorganisation i Danmark) Kraka, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Kommune - Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune – Økonomiforvaltningen, Københavns Kulturcenter, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landinspektørforeningen, Landsbyggefonden, Landsforeningen af Solcelleejere, Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller, Landsforeningen Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede, LCA Center, Lederne Søfart, Ledernes Hovedorganisation, Lokale Pengeinstitutter, Lundsby Biogas, Mellemfolkeligt Samvirke, Middelgrundens Vindmøllelaug, Mobility Denmark, Maabjerg Energy Center – MEC, Nasdaq OMX Copenhagen A/S, Nationalbanken, Nationalt Center for Miljø og Energi, Nature Energy, N1 A/S, Neptune Energy Denmark ApS, NetVarme, Niras, NOAH Energi og Klima, Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi, Nordisk Energirådgivning ApS, Noreco, Norlys, NRGi Renewables A/S, Nuuday, Nærbutikkernes Landsforening, Nævnenes Hus, Olie Gas Danmark, Otto Kjær, Oxfam IBIS, Partnerskabet for Bølgekraft, Planenergi, Plan og Projekt, Plesner Advokatpartnerselskab, Plastindustrien, Procesindustrien, Radius Elnet A/S, Ranbøll, Rejsearbejdere.dk, Rejsearrangører i Danmark, Reel Energioplysning (REO), Regstrup Natur og miljøforening, Restaurationsbranchen.dk, Rådet for Bæredygtigt Byggeri, Rådet for Bæredygtig Trafik, Rådet for grøn omstilling, RWE Renewables Denmark A/S, SEGES, Serviceforbundet, Siemens Gamesa, SKAD - Autorskade- og Køretøjsopbyggerbranchen i Danmark, SMVdanmark, Solar Lightning Consultants ApS, SRF Skattefaglig Forening, Synergi, Sustain, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Teknologisk Institut, Total S.A., T-REGS, TREFOR/EWII, Varmepumpeindustrien, Vattenfall A/S, Vedvarende Energi, Vejle Spildevand, VELTEK – VVS- og El-Tekniske Leverandørers Brancheforening, Verdens Skove, VEKS, VELTEK, Verdo Randers, Vestforbrænding, Vestas Wind systems A/S, Vestas, Vindenergi Danmark, Vin og Spiritus Organisation i Danmark, VisitDenmark, Wind Denmark, Wind Estate A/S, Wintershall Nordszee B.V., WWF Verdensnaturfonden, Ældre Sagen, Økologisk Landsforening, Ørsted, Aalborg Portland A/S, Aalborg Forsyning, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, 92-Gruppen, Albertslund Kommune, Allerød Kommune, Assens Kommune, Ballerup Kommune, Billund Kommune, Bornholms Regionskommune, Brøndby Kommune, Brønderslev Kommune, Dragør Kommune, Egedal Kommune, Esbjerg Kommune, Fanø Kommune, Favrskov Kommune, Faxe

Kommune, Fredensborg Kommune, Fredericia Kommune, Frederiksberg Kommune, Frederikshavn Kommune, Frederikssund Kommune, Furesø Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Gentofte Kommune, Gladsaxe Kommune, Glostrup Kommune, Greve Kommune, Gribskov Kommune, Guldborgsund Kommune, Haderslev Kommune, Halsnæs Kommune, Hedensted Kommune, Helsingør Kommune, Herlev Kommune, Herning Kommune, Hillerød Kommune, Hjørring Kommune, Holbæk Kommune, Holstebro Kommune, Horsens Kommune, Hvidovre Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Hørsholm Kommune, Ikast-Brande Kommune, Ishøj Kommune, Jammerbugt Kommune, Kalundborg Kommune, Kerteminde Kommune, Kolding Kommune, Københavns Kommune, Køge Kommune, Langeland Kommune, Lejre Kommune, Lemvig Kommune, Lolland Kommune, Lyngby-Taarbæk Kommune, Læsø Kommune, Mariagerfjord Kommune, Middelfart Kommune, Morsø Kommune, Norddjurs Kommune, Nordfyns Kommune, Nyborg Kommune, Næstved Kommune, Odder Kommune, Odense Kommune, Odsherred Kommune, Randers Kommune, Rebild Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Ringsted Kommune, Roskilde Kommune, Rudersdal Kommune, Rødovre Kommune, Samsø Kommune, Silkeborg Kommune, Skanderborg Kommune, Skive Kommune, Slagelse Kommune, Solrød Kommune, Sorø Kommune, Stevn Kommune, Struer Kommune, Svendborg Kommune, Syd-djurs Kommune, Sønderborg Kommune, Thisted Kommune, Tønder Kommune, Tårnby Kommune, Vallensbæk Kommune, Varde Kommune, Vejen Kommune, Vejle Kommune, Vesthimmerlands Kommune, Viborg Kommune, Vordingborg Kommune, Ærø Kommune, Aabenraa Kommune, Aalborg Kommune og Aarhus Kommune.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang, Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslagets merudgifter vil primært blive gebyrfinansieret hvilket vil dette medføre en nettobesparelse for staten. Ingen for kommune/regioner	Lovforslaget medfører højere administrative omkostninger for staten (ekspropriations- og taksationskommissionerne), disse meromkostninger forventes fuldt ud gebyrfinansieret. Ingen for kommune/regioner

Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Minimale økonomiske konsekvenser for staten i medfør af bekendtgørelsesudarbejdelse.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Borgere får mulighed for at anmode om tidlig overtagelse af en ejendom og ensartet mulighed for påkendelse af naboretlige erstatningskrav. Endvidere indføres mulighed for, at ekspropriationskommissionen kan tage stilling til erstatningens størrelse ved frivillige aftaler.	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen
Forholdet til EU-retten		
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej x

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Af grundlovens § 73, stk. 1, fremgår det, at ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet krævet det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

Det følger af elsikkerhedslovens § 27, at Sikkerhedsstyrelsen, når hensynet til almenvellet kræver det, kan tillade ekspropriation til elektriske anlæg for produktion, transmission, distribution og lagring af elektrisk energi. Det fremgår endvidere, at reglerne i ekspropriationsprocesloven følges.

Ekspropriationsprocesloven indeholder regler om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom for staten eller for koncessionerede selskaber, når der i lovgivningen er hjemlet ekspropriation til formålet.

Lov om elforsyning indeholder ikke regler om ekspropriation.

Der er ikke i de gældende regler hjemmel til, at en ejer af en ejendom, som forventes eksproprieret efter elsikkerhedsloven, kan begære denne overtaget på et tidligere tidspunkt end de ordinære ekspropriationer.

Hvis en rettighed over en fast ejendom er erhvervet af ejeren af et elektrisk anlæg ved aftale i stedet for ved ekspropriation, følger det af elsikkerhedslovens § 28, at spørgsmålet om erstatningens størrelse ved uenighed afgøres af en voldgiftsret, hvor hver af parterne vælger en voldgiftsmand. Kan der ikke opnås enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret. Opmandens kendelse om erstatning kan af hver af parterne indbringes for vedkommende taksationskommission

Ekspropriationsproceslovens § 20 indebærer, at naboer til et anlæg, som er etableret på et eksproprieret areal, kan få krav på erstatning på naboretligt grundlag for gener fra anlægget påkendt af ekspropriationskommissionen. Reglen finder imidlertid ikke anvendelse, hvis anlægget er anlagt på arealet på basis af frivillig aftale.

Der henvises i øvrigt vedrørende gældende ret til punkt 3.1.1, 3.2.1, 3.3.1 og 3.4.1 i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte et nyt kapitel 6 indeholdende §§ 33-34 a om ekspropriation m.v. i lov om elforsyning.

(Til § 33)

Det foreslås i § 33, *stk. 1*, at klima-, energi- og forsyningsministeren til etablering og drift af transmissions- og distributionsnet, når almenvellet kræver det, kan tillade, at der iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med de foreslåede ændringer af elsikkerhedslovens §§ 27 og 28, jf. lovforslagets § 2, nr. 1 og 2, hvorefter transmission og distribution udgår af elsikkerhedslovens ekspropriationshjemmel og den tilhørende voldgiftsbestemmelse. Ekspropriation til elektriske anlæg for produktion og lagring af elektrisk energi, herunder til interne net frem til tilslutningspunktet til det kollektive net, vil fortsat skulle foretages med hjemmel i elsikkerhedsloven efter tilladelse fra Sikkerhedsstyrelsen, jf. nærmere bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 1.

Transmissions- og distributionsnet er defineret i lov om elforsyning § 5.

Det fremgår af § 5, nr. 32, i lov om elforsyning, at der ved transmissionsnet forstås kollektivt elforsyningsnet, som har til formål at transportere elektricitet fra produktionssteder til et overordnet center i distributionsnettet eller at forbinde det med andre sammenhængende elforsyningsnet.

Det fremgår af § 5, nr. 9, i lov om elforsyning, at der ved distributionsnet forstås kollektivt elforsyningsnet, som har til formål at levere elektricitet til en ubestemt kreds af elforbrugere, samt net, som ejes af en kollektiv elforsyningsvirksomhed, og som har til formål at forbinde en forbruger direkte med transmissionsnettet.

Forslaget indebærer, at det fremover vil være klima-, energi- og forsyningsministeren, som kan tillade, at der iværksættes ekspropriation med henblik på etablering og drift af transmissions- og distributionsnet på el-området.

Tilladelse til ekspropriation indebærer, at Energinet, henholdsvis den netvirksomhed, som har fået tilladelsen, kan anmode Transportministeriet om at henvise ekspropriationsbegæringen til behandling ved en ekspropriationskommission. Det vil også være Transportministeriet, som giver den formelle ekspropriationsbemyndigelse efter ekspropriationsproceslovens § 14, med henblik på at ekspropriationskommissionen kan afgøre, hvorvidt ekspropriation skal ske. Det følger af ekspropriationsprocesloven, at det er ekspropriationskommissionen, der træffer afgørelse om ekspropriationens gennemførelse samt fastsætter erstatningens størrelse, jf. nærmere pkt. 3.1.1 i de almindelige bemærkninger.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil, før der kan gives tilladelse, skulle vurdere, om det anlæg, som ansøgningen om tilladelse til ekspropriation vedrører, er nødvendigt af hensyn til almenvellet.

For Energinets projekter vil denne vurdering bl.a. kunne bygge på de oplysninger, der ligger til grund for vurderingen af, om projektet kan godkendes efter § 4, stk. 3, i lov om Energinet, hvis projektet kræver en sådan godkendelse. Energinet skal til brug for en godkendelse efter § 4, stk. 3, i lov om Energinet bl.a. oplyse, om projektet sker med sigte på øget forsyningssikkerhed, beredskabsmæssige hensyn, skabelse af velfungerende konkurrencemarkeder eller indpasning af vedvarende energi, eller hvis projektet er nødvendigt til opfyldelse af pålæg i medfør af § 4, stk. 6, i lov om Energinet. I så fald vil det være en forudsætning for at give tilladelse til ekspropriation, at projektet senest samtidig godkendes efter § 4, stk. 3, i lov om Energinet. Hvis projektet ikke kræver godkendelse efter § 4, stk. 3, i lov om Energinet, vil Energinet skulle give alle nødvendige oplysninger vedrørende anlæggets nødvendighed af hensyn til almenvellet i forbindelse med ansøgning om tilladelse til ekspropriation.

Netvirksomhedernes projekter skal ikke godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren. Netvirksomhederne vil derfor i alle tilfælde i deres ansøgning om tilladelse til ekspropriation skulle give alle nødvendige oplysninger vedrørende anlæggets nødvendighed af hensyn til almenvellet. Der vil herunder dels skulle redegøres for, at anlægget er nødvendigt for at udføre netvirksomhedens opgaver i henhold til lovgivningen, dels skulle redegøres for behovet for at erhverve rettigheder ved ekspropriation, herunder bl.a. redegøres for baggrunden for den valgte linjeføring m.v.

Både for Energinets og netvirksomhedernes projekter gælder, at det er ekspropriationskommissionen, der træffer afgørelse om, hvilke konkrete arealer og rådighedsindskrænkninger der er nødvendige for, at projektet kan realiseres. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil ikke skulle foretage en sådan detaljeret vurdering i forbindelse med behandling af ansøgning om tilladelse til ekspropriation, og oplysning om de enkelte berørte matrikler vil ikke nødvendigvis skulle fremgå af ansøgning om tilladelse til ekspropriation. Særlig for større projekter, herunder mange af Energinets projekter, vil det således ikke være en forudsætning for at søge om tilladelse til ekspropriation, at detaljerne i projektet, herunder den præcise linjeføring, er fastlagt.

Det vil heller ikke være en generel betingelse for at søge om tilladelse til ekspropriation, at der forgæves er forsøgt indgået frivillig aftale med de berørte lodsejere.

Energinet forventes dog at foretage en vurdering af, i hvilke af deres projekter det fortsat vil være hensigtsmæssigt at afsøge mulighederne for at erhverve de nødvendige rettigheder ved frivillig aftale, før der eventuelt søges om tilladelse til ekspropriation.

Det forventes, at netvirksomhederne, hvis projekter ofte kun berører få ejendomme, fortsat normalt kun vil ansøge om tilladelse til ekspropriation, hvis de nødvendige rettigheder ikke kan erhverves ved frivillig aftale, og netvirksomhederne vil skulle redegøre herfor i forbindelse med ansøgningen, herunder begrunde det, hvis der undtagelsesvis ikke er søgt indgået frivillig aftale, før der søges om tilladelse til ekspropriation.

Det vil ikke være en forudsætning for, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan meddele tilladelse til ekspropriation, at en tilladelse efter miljøvurderingsloven eller særlovstilladelser foreligger. Ekspropriationskommissionen påser i forbindelse med ekspropriationsprocessen, at de nødvendige tilladelser foreligger, så der er tilstrækkelig sikkerhed for, at projektet kan gennemføres, før der foretages ekspropriation.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil heller ikke skulle foretage en vurdering af, om anlægget lever op til de gældende sikkerhedsmæssige krav. Energinet eller netvirksomheden vil være forpligtet til at sikre dette, uanset om der anmodes om tilladelse til ekspropriation eller ikke.

Da klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse ikke har retsvirkninger for lodsejere og andre, der kan blive berørt af de kommende ekspropriationer, og tilladelsen ikke afslutter ekspropriationssagen for disses vedkommende, vurderes klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse ikke at være en afgørelse over for disse, men en procesledende beslutning, og de vurderes heller ikke i øvrigt at skulle anses for parter i sagen i forvaltningsretlig forstand. Det er derfor ikke hensigten, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil høre lodsejere m.v., før klima-, energi- og forsyningsministeren giver tilladelse til ekspropriation til et anlæg, medmindre det anses for nødvendigt af hensyn til den konkrete sags oplysning. Dette svarer til praksis på andre områder, hvor klima-, energi- og forsyningsministeren giver tilladelse til ekspropriation, herunder på gasforsyningslovens område. Det svarer også til praksis for behandling af sager om godkendelse efter § 4, stk. 3, i lov om Energinet.

Borgerne vil fortsat i hidtidigt omfang blive inddraget i projektet gennem borgermøder og høringer i forbindelse med miljø- og planprocesser. De enkelte berørte lodsejere vil desuden blive inddraget efter reglerne i ekspropriationsprocesloven, før ekspropriationskommissionen træffer afgørelse om ekspropriation. Ekspropriationsprocessen omfatter bl.a. en fysisk besigtigelse af de berørte ejendomme, hvor ejerne er til stede, og hvor ekspropriationskommissionens formand og anlægsmyndigheden orienterer mundtligt om projektet og om sagsforløbet, herunder lodsejernes rettigheder. Lodsejerne kan stille opklarende spørgsmål og komme med indvendinger mod eller ændringsforslag til f.eks. linjeføringer.

Det foreslås i § 33, *stk. 2, 1. pkt.*, at der kan eksproprieres til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger. Det foreslås i *2. pkt.*, at der til distributionsnet dog ikke kan eksproprieres til etablering af erstatningsbiotoper.

Forslaget indebærer, at der vil kunne ske ekspropriation til permanente og midlertidige areal- og rettighedserhvervelser til brug for nyanlæg, udvidelse og ændringer af bl.a. transformerstationer, omformerstationer, over- og underjordiske lednings- og kabelanlæg med tilhørende master, muffe, linkboksbrønde og andet tilbehør, herunder kabelovergangs anlæg m.v. Der kan endvidere ske ekspropriation til brug for sikring af sådanne anlægs fortsatte beståen og af hensyn til udnyttelse, betjening, sikker funktion og hensigtsmæssig drift af anlæggene.

For så vidt angår tilbehør og supplerende foranstaltninger kan der bl.a. være tale om manøvrebygninger, parkeringspladser m.v. i tilknytning til bl.a. transformer- og omformerstationer, adgangsveje, nødvendig omlægning af eksisterende veje i forbindelse med nyanlæg, udvidelse og ændringer af transmissions- og distributionsanlæg, støjafskærmende foranstaltninger og klimarelaterede afværgeforanstaltninger i relation til anlæggene, herunder afvanding af stationsarealer m.v.

Herudover skal der efter forslaget ved supplerende foranstaltninger forstås, at der kan eksproprieres til andre nødvendige supplerende foranstaltninger, herunder bl.a. faunapassager, erstatningsbiotoper og andre foranstaltninger til kompensation for anlæggets indgreb i naturtilstanden, og tiltag til landskabelige indpasning af anlægget, herunder afskærmende beplantning m.v.

Det foreslås dog, at der til distributionssystemer ikke vil kunne eksproprieres til erstatningsbiotoper. Den foreslåede undtagelse omfatter udelukkende erstatningsbiotoper, som er biotoper, som etableres til erstatning for biotoper, som nedlægges eller ødelægges ved etablering af anlægget. Den foreslåede undtagelse omfatter ikke andre typer af foranstaltninger, som er nødvendige for at kompensere for anlæggets indgreb i naturtilstanden, og som typisk ligger på samme areal som anlægget og eventuelt umiddelbart tilstødende arealer, f.eks. faunapassager. Forslaget indebærer, at der ikke vil kunne ske ekspropriation med henblik på at etablere erstatningsbiotoper i forbindelse med projekter vedrørende distributionsnettet. Frivillige aftaler herom vil derfor ikke kunne indgås på ekspropriationslignende vilkår.

Det vil følge af de almindelige ekspropriationsretlige betingelser om nødvendighed og proportionalitet, at der normalt ikke i medfør af bestemmelsen vil kunne ske ekspropriation af boliger til etablering af erstatningsbiotoper o. lign. Dette vil dog i særlige tilfælde kunne ske, hvis betingelserne for ekspropriation i øvrigt er opfyldt, f.eks. hvis det konkret vil være den mindst indgribende foranstaltning over for den pågældende lodsejer, og lodsejeren er enig heri.

Det foreslås i § 33, *stk. 3*, at ekspropriation i henhold til *stk. 1* gennemføres efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Dette svarer til den gældende bestemmelse om ekspropriation i elsikkerhedsloven og til andre lignende ekspropriationsbestemmelser.

Der henvises til beskrivelsen af fremgangsmåden efter ekspropriationsprocesloven i de almindelige bemærkninger pkt.

Det foreslås i § 33, *stk. 4*, at ved erstatningsfastsættelsen efter *stk. 3* finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

Af § 103 i lov om offentlige veje fremgår i *stk. 1*, at erstatning fastsættes efter de almindelige erstatningsregler. I *stk. 2* er fastsat, at en eventuel værdiforøgelse, som den tilbageblivende ejendom skønnes at opnå på grund af ekspropriationen, skal fradrages erstatningen. Erstatningen kan helt bortfalde, hvis ejendommen skønnes at opnå en fordel, der er større end det tab, der påføres ejendommen på grund af ekspropriationen.

(Til § 34)

Det foreslås i § 34, *stk. 1*, at Energinet efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde kan overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af nye transmissionsnet eller ændring af bestående transmissionsnet, før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår.

Bestemmelsen er ny. Der findes tilsvarende bestemmelser bl.a. i vejloven og jernbaneloven.

Bestemmelsen vedrører fremrykket overtagelse – også kaldet fremrykket ekspropriation – af ejendomme, der berøres særligt indgribende i forbindelse med projekteringen eller anlægget af nye transmissionsnet eller ændring af bestående transmissionsnet.

Formålet med bestemmelsen er at indsætte en generel bestemmelse i lov om elforsyning, hvorefter borgere, der reelt bliver afskåret fra at afhænde deres ejendom som følge af planlægning, projektering og anlægsaktiviteter, kan anmode om at få deres ejendom overtaget på et tidligere tidspunkt i processen. Med forslaget forbedres borgernes retsstilling.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* indebærer, at Energinet i særlige tilfælde efter anmodning fra ejeren, kan overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en projekteringsaktivitet eller heraf følgende aktivitet, før tidspunktet for de ordinære ekspropriationer.

Ved ”særligt indgribende” sigtes til en situation, hvor Energinet vurderer, at der er en betydelig risiko for, at den pågældende ejendom senere vil blive totaleksproprieret. Det vil ikke være et krav, at det forventes, at ejendommen vil skulle totaleksproprieres. Det vil derfor kunne komme på tale, hvis de øvrige betingelser er opfyldt, at Energinet overtager et areal, selv om ejendommen f.eks. kun forventes delvist eksproprieret, eller hvis ejeren påføres væsentlige ulemper i forbindelse med aktivitetens gennemførelse. Det indebærer, at den forventede delvise ekspropriation eller de ulemper, som aktiviteten indebærer, skal have et betydeligt omfang.

Selv om kravet om, at ejendommen skal berøres særligt indgribende af aktiviteten, er opfyldt, skal også betingelsen om, at der skal være tale om et ”særligt tilfælde” være opfyldt, førend Energinet kan overtage de pågældende ejendomme på et tidspunkt før de ordinære ekspropriationer. Som eksempler på ”særlige tilfælde” kan nævnes, at en fremrykket overtagelse kan afværge væsentlige økonomiske konsekvenser, f.eks. hvis en erhvervsvirksomhed lider et betydeligt indtægtstab, hvis der ikke sker overtagelse før de ordinære ekspropriationer. Et andet særligt tilfælde kan være, hvis ejeren har særlige personlige årsager til at ønske ejendommen overtaget før tidspunktet for den ordinære ekspropriation. Særlige personlige årsager kan f.eks. være sygdom, alder, familieforøgelse eller andre sociale årsager. Forventede ændringer i ejendomspriserne kan ikke i sig selv anses for at udgøre en væsentlig økonomisk konsekvens.

Det er i øvrigt en betingelse, at projektet hindrer afhændelse af den pågældende ejendom på normale vilkår, hvilket ejeren kan dokumentere f.eks. ved erklæring fra en ejendomsmægler.

En fremrykket overtagelse vil kun komme på tale, hvis ejeren af den pågældende ejendom eller erhvervsvirksomhed anmoder herom.

Det er hensigten, at bestemmelsen først vil kunne anvendes, når et konkret projekt har en sådan fast karakter, at det konkret vurderes, at projektet vil blive gennemført.

Der skal i den forbindelse foretages en konkret afvejning af to overordnede hensyn. På den ene side skal der tages hensyn til, at der ikke overtages et stort antal ejendomme til et projekt, der muligvis ikke bliver gennemført. På den anden side skal der tages hensyn til behovet for så tidligt som muligt i planlægningsprocessen omkring nye eller ændrede transmissionsnet at kunne hjælpe lodsejere, der på grund af indtrufne særlige forhold får behov for at afhænde ejendommen til en pris, der svarer til prisen i almindelig fri handel uden planerne vedrørende transmissionsnettet.

Det vil være Energinet, der konkret vurderer, om et projekt har en sådan fast karakter, at anmodninger om fremrykket overtagelse kan realitetsbehandles. Et projekt kan f.eks. have fornøden fast karakter, når første offentlighedsfase i et miljøkonsekvensvurderingspligtigt projekt er gennemført, eller der er gennemført lignende tiltag, der har til formål at fastlægge placeringen eller linjeføringen for et eltransmissionsanlæg.

Hvis projektet kræver en godkendelse efter § 4, stk. 3, i lov om Energinet, vil Energinet tidligst kunne anvende bestemmelsen, når denne tilladelse er meddelt.

Den konkrete afgørelse om, hvorvidt betingelserne for fremrykket overtagelse er opfyldt, træffes af Energinet. Energinet vil i den forbindelse skulle overholde forvaltningsloven, lov om offentlighed i forvaltningen og lov om aktindsigt i miljøoplysninger, da disse love gælder for Energinet og virksomhedens helejede datterselskaber, jf. § 17 i lov om Energinet og § 1, stk. 2, i lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Det foreslås i § 34, *stk. 2*, at en netvirksomhed efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde kan overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af nye distributionsnet eller ændring af bestående distributionsnet, før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår. Forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysning finder anvendelse i forbindelse med en netvirksomheds behandling af en anmodning efter 1. pkt.

Bestemmelsen er ny. Der findes tilsvarende bestemmelser bl.a. i vejloven og jernbaneloven.

Bestemmelsen vedrører fremrykket overtagelse – også kaldet fremrykket ekspropriation – af ejendomme, der berøres særligt indgribende i forbindelse med projekteringen eller anlægget af nye distributionsnet eller ændring af bestående distributionsnet.

Formålet med bestemmelsen er at indsætte en generel bestemmelse i lov om elforsyning, hvorefter borgere, der reelt bliver afskåret fra at afhænde deres ejendom som følge af planlægning, projektering og anlægsaktiviteter, kan anmode om at få deres ejendom overtaget på et tidligere tidspunkt i processen. Med forslaget forbedres borgernes retsstilling.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* indebærer, at netvirksomheder i særlige tilfælde efter anmodning fra ejeren, kan overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en projekteringsaktivitet eller heraf følgende aktivitet, før tidspunktet for de ordinære ekspropriationer.

Ved ”særligt indgribende” sigtes til en situation, hvor netvirksomheden vurderer, at der er en betydelig risiko for, at den pågældende ejendom senere vil blive totaleksproprieret. Det vil ikke være et krav, at det forventes, at ejendommen vil skulle totaleksproprieres. Det vil derfor kunne komme på tale, hvis de øvrige betingelser er opfyldt, at netvirksomheden overtager et areal, selv om ejendommen f.eks. kun forventes delvist eksproprieret, eller hvis ejeren påføres væsentlige ulemper i forbindelse med aktivitetens gennemførelse. Det indebærer, at den forventede delvise ekspropriation eller de ulemper, som aktiviteten indebærer, skal have et betydeligt omfang.

Selv om kravet om, at ejendommen skal berøres særligt indgribende af aktiviteten, er opfyldt, skal også betingelsen om, at der skal være tale om et ”særligt tilfælde” være opfyldt, førend netvirksomheden kan overtage de pågældende ejendomme på et tidspunkt før de ordinære ekspropriationer. Som eksempler på ”særlige tilfælde” kan nævnes, at en fremrykket overtagelse kan afværge væsentlige økonomiske konsekvenser, f.eks. hvis en erhvervsvirksomhed lider et betydeligt indtægtstab, hvis der ikke sker overtagelse før de ordinære ekspropriationer. Et andet særligt tilfælde kan være, hvis ejeren har særlige personlige årsager til at ønske ejendommen overtaget før tidspunktet for den ordinære ekspropriation. Særlige personlige årsager kan f.eks. være sygdom, alder, familieforøgelse eller andre sociale årsager. Forventede ændringer i ejendomspriserne kan ikke i sig selv anses for at udgøre en væsentlig økonomisk konsekvens.

Det er i øvrigt en betingelse, at projektet hindrer afhændelse af den pågældende ejendom på normale vilkår, hvilket ejeren kan dokumentere f.eks. ved erklæring fra en ejendomsmægler.

En fremrykket overtagelse vil kun komme på tale, hvis ejeren af den pågældende ejendom eller erhvervsvirksomhed anmoder herom.

Det er hensigten, at bestemmelsen først vil kunne anvendes, når et konkret projekt har en sådan fast karakter, at det konkret vurderes, at projektet vil blive gennemført.

Der skal i den forbindelse foretages en konkret afvejning af to overordnede hensyn. På den ene side skal der tages hensyn til, at der ikke overtages et stort antal ejendomme til et projekt, der muligvis ikke bliver gennemført. På den anden side skal der tages hensyn til behovet for så tidligt som muligt i planlægningsprocessen omkring nye eller ændrede distributionsnet at kunne hjælpe lodsejere, der på grund af indtrufne særlige forhold får behov for at afhænde ejendommen til en pris, der svarer til prisen i almindelig fri handel uden planerne vedrørende distributionsnettet.

Det vil være netvirksomheden, der konkret vurderer, om et projekt har en sådan fast karakter, at anmodninger om fremrykket overtagelse kan realitetsbehandles. Et projekt kan f.eks. have fornøden fast karakter, når første offentlighedsfase i et miljøkonsekvensvurderingspligtigt projekt er gennemført, eller der er gennemført lignende tiltag, der har til formål at fastlægge placeringen eller linjeføringen for et eldistributionsanlæg.

Den konkrete afgørelse om, hvorvidt betingelserne for fremrykket overtagelse er opfyldt, træffes af netvirksomheden. Forslaget om, at forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger finder anvendelse vil medføre, at netvirksomheden vil skulle overholde disse love i forbindelse med behandlingen af sagen, herunder netvirksomhedens sagsbehandling i forbindelse med eventuel indbringelse af sagen for ekspropriations- og taksationsmyndighederne, jf. det foreslåede stk. 3, og i forbindelse med eventuelle aktindsigtsanmodninger i sagen.

Det foreslås i § 34, *stk. 3*, at hvis Energinet eller en netvirksomhed afslår ejerens anmodning efter stk. 1 eller 2, eller hvis der ikke kan opnås enighed om prisen for ejendommens overtagelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Bestemmelsen indebærer, at hvis Energinet eller en netvirksomhed ikke imødekommer anmodning om fremrykket overtagelse, eller hvis der ikke kan opnås enighed om prisen, vil borgeren kunne indbringe sagen for ekspropriations- og taksationsmyndighederne. Disse myndigheder vil skulle tage stilling til, om kriterierne efter stk. 1 og 2 er overholdt, og ved uenighed om erstatning fastsætte denne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom og det foreslåede stk. 4.

Der vil skulle gives klagevejledning i Energinets og netvirksomhedernes afgørelser.

Det bemærkes, at Energinets eller en netvirksomheds afslag på anmodning efter stk. 1 og 2 ikke i øvrigt vil kunne påklages til anden administrativ myndighed, herunder klima-, energi- og forsyningsministeren, idet der ikke er almindelig adgang til at påklage Energinets eller netvirksomhedernes afgørelser til ministeren eller andre.

Det foreslås i § 34, *stk. 4*, at ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 3 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

Bestemmelsen svarer til den foreslåede bestemmelse i § 33, *stk. 4*, om erstatningsfastsættelse ved de egentlige ekspropriationer.

(Til § 34 a)

Det foreslås i § 34 a, *stk. 1*, at i tilfælde, hvor Energinet eller en netvirksomhed til brug for et anlæg som omhandlet i § 33 har erhvervet de nødvendige rettigheder over et areal ved aftale, kan uenighed om erstatning herfor påkendes af ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. Bestemmelserne i §§ 17 og 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom finder anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse er ny.

Elsikkerhedslovens § 28 om voldgift dækker i dag de situationer, hvor der er indgået frivillig aftale om erhvervelse af rettigheder over et areal til brug for et elektrisk anlæg.

Der kan være tale om tilfælde, hvor der er indgået frivillig aftale om rettigheder over et areal, f.eks. til midlertidige foranstaltninger, og hvor erstatningen først kan opgøres senere, når arealet er tilbageleveret. Der kan også være tale om tilfælde, hvor erstatningen skal fastsættes umiddelbart i forbindelse med indgåelse af aftalen.

Det foreslås, at spørgsmålet om erstatning for så vidt angår transmissions- og distributionsnet kan indbringes for ekspropriationskommissionen. Muligheden for voldgift videreføres således ikke. Efter forslaget vil der derudover være adgang til at indbringe ekspropriationskommissionens afgørelse for taksationskommissionen, ligesom det er tilfældet ved voldgift efter elsikkerhedslovens § 28.

Der foreslås overgangsregler, jf. lovforslagets § 4, *stk. 3*, og bemærkningerne hertil.

Det foreslås i § 34 a, *stk. 2*, at i tilfælde, hvor et anlæg som omhandlet i § 33 på eller over 50 kV, er beliggende på et areal, hvor Energinet eller en netvirksomhed har erhvervet de nødvendige

rettigheder over det pågældende areal uden ekspropriation, kan krav om erstatning i anledning af anlægget, som rejses af andre end ejeren af det areal, som anlægget er beliggende på, efter den pågældendes begæring påkendes efter reglerne i § 20 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, uanset at der ikke er sammensat en ekspropriationskommission til behandling af sager vedrørende det pågældende anlæg, hvis vedkommende kommissarius ved statens ekspropriationer anser sagen for egnet til behandling for en ekspropriationskommission. Begæringen skal være modtaget af vedkommende kommissarius senest 1 år efter, at anlægget er sat i drift.

Den foreslåede bestemmelse er ny, og der findes ikke tilsvarende regler på andre områder.

Der vil også fremover være mange tilfælde, hvor Energinet og netvirksomhederne gennemfører areal- og rettighedserhvervelser ved aftaler på ekspropriationslignende vilkår. Bestemmelsen skal sikre, at naboernes administrative klagemuligheder ikke er afhængige af, om areal- og rettighedserhvervelserne til pågældende anlæg over 50 kV er sket ved aftale eller ved ekspropriation.

Med bestemmelsen ligestilles naboer til anlæg, der er en del af eltransmissions- eller distributionsnet, og som er etableret uden at der er sammensat en konkret ekspropriationskommission vedrørende det pågældende anlæg, således med naboer til sådanne anlæg, hvor der er sket ekspropriation, og hvor ekspropriationskommissionen kan behandle naboretlige erstatningskrav i medfør af ekspropriationsproceslovens § 20.

Det foreslås, at begæring om påkendelse af et krav skal være modtaget senest 1 år efter, at anlægget er fuldført. Anlægget vil normalt skulle anses for fuldført, når det sættes i drift.

En afvisning af at behandle en sag efter den foreslåede bestemmelse vil ikke kunne indbringes for anden administrativ myndighed.

Bestemmelsen vil finde anvendelse, uanset hvornår det pågældende areal eller rettigheder over det er erhvervet.

Der foreslås overgangsregler, jf. lovforslagets § 3, stk. 5, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 2

Der betales ikke gebyr for Sikkerhedsstyrelsens behandling af sager om ekspropriation efter elsikkerhedsloven.

Lov om elforsyning indeholder i §§ 51 a-51 d regler om gebyrer til dækning af omkostninger ved udførelsen af en række opgaver efter loven.

Det foreslås, at der i lov om elforsyning § 51 a indsættes et nyt *stk. 5*, hvorefter Energinet og netvirksomheder skal betale omkostningerne til klima-, energi- og forsyningsministerens opgaver i forbindelse med sagsbehandling vedrørende tilladelse til ekspropriation, jf. § 33, stk. 1.

Der vil dels skulle ske betaling for omkostninger til behandling af ansøgninger om egentlig tilladelse til ekspropriation, dels for omkostninger til udfærdigelse af udtalelser om ekspropriationsvilje til brug for indgåelse af frivillige aftaler.

Til nr. 3

Efter § 51 a, stk. 5, i lov om elforsyning kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte nærmere regler om betaling og opkrævning af beløb til dækning af omkostningerne efter stk. 1-4.

Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1735 af 30. december 2024 om betaling for myndighedsbehandling i klima-, energi- og forsyningsministeren. Efter bekendtgørelsen fastsættes betalingen ud fra timeforbruget.

Det foreslås, at i § 51 a, *stk. 5*, der bliver *stk. 6*, ændres »*stk. 1-4*« til: »*stk. 1-5*«.

Ændringen vil medføre, at det foreslåede nye *stk. 5* i § 51 a bliver omfattet af bemyndigelsen i § 51, a, *stk. 5*, der bliver *stk. 6*. Det er hensigten, at bemyndigelsen vedrørende det nye *stk. 5* udmøntes på tilsvarende måde som bemyndigelsen vedrørende de eksisterende stykker.

Til nr. 4

Efter § 89, stk. 1, 1. pkt., i lov om elforsyning behandler Energiklagenævnet klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren eller af Forsyningstilsynet efter lov om elforsyning eller regler udstedt i henhold til loven. Efter § 89, stk. 3, kan Forsyningstilsynets afgørelser om certificering, jf. § 19 d, alene indbringes for Energiklagenævnet, hvis Forsyningstilsynet afslår certificeringen.

Ifølge elsikkerhedslovens § 33, stk. 1, kan Sikkerhedsstyrelsens afgørelser efter elsikkerhedsloven og regler udstedt i medfør heraf ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Det foreslås at indsætte et 2. pkt. i § 89, stk. 3, i lov om elforsyning, hvorefter Klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelser til og afslag på tilladelse til iværksættelse af ekspropriation, jf. § 33, stk. 1, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Ifølge det foreslåede § 33, stk. 1, i lov om elforsyning, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, kan klima-, energi- og forsyningsministeren til etablering og drift af transmissions- og distributionsnet, når almenvellet kræver det, tillade, at der iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom. Sådanne tilladelser gives efter gældende ret af Sikkerhedsstyrelsen i medfør af elforsyningslovens § 27.

Forslaget indebærer, at der ikke kan klages til anden administrativ myndighed over tilladelser og afslag på tilladelse efter det foreslåede § 33, stk. 1, i lov om elforsyning, uanset om en sådan tilladelse eller et sådant afslag må anses for at forvaltningsretlig afgørelse. I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en afgørelse i forvaltningsretlig forstand, henvises til bemærkningerne til det foreslåede § 33, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Til § 2

Til nr. 1

Efter § 27 i elsikkerhedsloven kan Sikkerhedsstyrelsen, når hensynet til almenvellet kræver det, tillade ekspropriation til elektriske anlæg for produktion, transmission, distribution og lagring af elektrisk energi. Reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom følges.

Det foreslås i § 27, 1. pkt., at », transmission, distribution« udgår.

Forslaget er en del af den foreslåede overflytning af hjemmel til at tillade ekspropriation til transmissions- og distributionsnet fra elsikkerhedsloven til lov om elforsyning og skal ses i sammenhæng med forslaget til ny § 33 i lov om elforsyning, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Efter forslaget vil det udelukkende være ekspropriation til elektriske anlæg for produktion og lagring af elektrisk energi, inklusive de dertilhørende interne net, som er omfattet af elsikkerhedslovens ekspropriationshjemmel. Hvis produktions- eller lagringsanlægget skal være tilsluttet det kollektive elnet, vil eventuel ekspropriation til interne net frem til tilslutningspunktet til det kollektive net således fortsat skulle ske med hjemmel i elsikkerhedsloven.

Der foreslås overgangsregler, jf. lovforslagets § 3, stk. 2 og 3, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 2

§ 28 i elsikkerhedsloven bestemmer, at hvis ejeren af et elektrisk anlæg til produktion, transmission, distribution og lagring af elektrisk energi med henblik på etablering af et elektrisk anlæg hertil erhverver rettighed over fast ejendom, afgøres spørgsmålet om erstatningens størrelse ved uenighed mellem rettighedshaveren og ejeren af det elektriske anlæg af en voldgiftsret, hvor hver af parterne

vælger en voldgiftsmand. Kan der ikke opnås enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret.

Det foreslås i § 28, *stk. 1, 1. pkt.*, at »*, transmission, distribution«* udgår.

Forslaget er en del af den foreslåede overflytning af hjemmel til at tillade ekspropriation til transmissions- og distributionsnet fra elsikkerhedsloven til lov om elforsyning og skal ses i sammenhæng med forslaget til nye § 33 og § 34 a, *stk. 1*, i lov om elforsyning, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Efter forslaget vil bestemmelsen om voldgift i elsikkerhedsloven udelukkende omfatte tilfælde, hvor der indgås frivillig aftale om erhvervelse af rettighed over fast ejendom til elektriske anlæg for produktion og lagring af elektrisk energi, inklusive de dertilhørende interne net.

Anvendelsesområdet for bestemmelsen vil herefter svare til anvendelsesområdet for elsikkerhedslovens § 27 om ekspropriation som foreslået ændret, jf. lovforslagets § 2, nr. 1.

Der foreslås overgangsregler, jf. lovforslagets § 3, *stk. 4*, og bemærkningerne hertil.

Til § 3

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2026.

Det foreslås i *stk. 2*, at ansøgninger om tilladelse til ekspropriation til elektriske anlæg for transmission eller distribution af elektrisk energi, som er modtaget af Sikkerhedsstyrelsen inden den 1. januar 2026, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler i elsikkerhedslovens § 27.

Forslaget betyder, at overflytningen af ekspropriationshjemmelen fra elsikkerhedsloven til lov om elforsyning, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, og § 2 ikke vil medføre behov for genindsendelse af ansøgninger om tilladelse til ekspropriation, eller at behandlingen af ansøgninger skal starte forfra i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Det foreslås i *stk. 3*, at ekspropriation i henhold til den foreslåede § 33 i lov om elforsyning, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, kan foretages på grundlag af en tilladelse til ekspropriation til elektriske anlæg for transmission eller distribution af elektrisk energi, som er meddelt af Sikkerhedsstyrelsen i henhold til elsikkerhedsloven inden den 1. januar 2026, eller som meddeles efter det foreslåede *stk. 1*.

Forslaget betyder, at klima-, energi- og forsyningsministeren ikke skal udstede nye ekspropriationstilladelser, i de tilfælde hvor Sikkerhedsstyrelsen allerede har udstedt en tilladelse,

men ekspropriationen endnu ikke er gennemført. Det samme vil gælde i forhold til de tilladelser, Sikkerhedsstyrelsen udsteder i medfør af det foreslåede stk. 1.

Det følger af § 11, stk. 1, 1. pkt., i ejendomsavancebeskatningsloven, at fortjeneste, der er indvundet ved modtagelse af en erstatningssum i anledning af ekspropriation, ikke medregnes i den skattepligtige indkomst efter loven. Det samme gælder ifølge § 1, stk. 1, 2. pkt., fortjeneste ved salg til en erhverver, der efter formålet med erhvervelsen opfylder betingelserne for at ekspropriere ejendommen.

Bestemmelsen i 2. pkt. omfatter bl.a. frivillige aftaler, som indgås af Energinet og netvirksomhederne som alternativ til ekspropriation, og hvor fortjenesten som udgangspunkt ville være omfattet af skattepligt efter ejendomsavancebeskatningsloven. Skattefrihed efter 2. pkt. forudsætter bl.a., at der på aftaletidspunktet er hjemmel til ekspropriation og at den myndighed, der kan tillade iværksættelse af ekspropriation til det formål, som ekspropriationshjemmelen vedrører, og som erhvervelsen sker til, har udtalt, at myndigheden ville være indstillet på at tillade ekspropriation til det pågældende anlæg. Sikkerhedsstyrelsen afgiver derfor sådanne vejledende udtalelser om ekspropriationsvilje i forhold til projekter omfattet af ekspropriationsbestemmelsen i el sikkerhedslovens § 27.

Det foreslås i *stk. 4*, at fortjeneste, som efter de hidtil gældende regler ville opfylde betingelserne for at være undtaget fra skattepligt i medfør af § 11, stk. 1, 2. pkt., i ejendomsavancebeskatningsloven, anses for at opfylde disse betingelser, selv om den pågældende aftale indgås efter den 1. januar 2026.

Den foreslåede bestemmelse vedrører frivillige aftaler som Energinet eller en netvirksomhed indgår om bl.a. erhvervelse af et areal, hvor fortjenesten som udgangspunkt er omfattet af den skattepligtige indkomst i henhold til ejendomsavancebeskatningsloven, men hvor fortjenesten uden de ændringer, der indføres med nærværende lovforslag, ville være undtaget fra skattepligt efter ejendomsavancebeskatningslovens § 11, stk. 1, 2. pkt., idet Sikkerhedsstyrelsen har afgivet en udtalelse om ekspropriationsvilje, og de øvrige betingelser i bestemmelsen er opfyldt.

Betingelserne i ejendomsavancebeskatningslovens § 11, stk. 1, 2. pkt., skal normalt være opfyldt på det tidspunkt, hvor den endelige aftale indgås. Forslaget indebærer, at selv om en sådan aftale indgås efter lovens ikrafttræden den 1. januar 2026, vil betingelserne for skattefrihed i ejendomsavancebeskatningslovens § 11, stk. 1, 2. pkt., skulle anses for opfyldt, uanset at hjemmelen til ekspropriation på aftaletidspunktet findes i lov om elforsyning og ikke i el sikkerhedsloven, som Sikkerhedsstyrelsens udtalelse er afgivet på baggrund af, og uanset at det ville være klima- energi- og forsyningsministeren, der skulle tillade iværksættelse af ekspropriation, hvis der ikke blev indgået en frivillig aftale. Det vil således ikke være nødvendigt, at klima-, energi- og

forsyningsministeren afgiver udtalelser om ekspropriationsvilje i disse tilfælde, hvor Sikkerhedsstyrelsen har afgivet en sådan udtalelse inden den 1. januar 2026.

Det er ikke hensigten med overflytningen af hjemmelen til ekspropriation fra elsikkerhedsloven til lov om elforsyning at indskrænke mulighederne for ekspropriation. Tværtimod udvides adgangen på visse punkter. Hvis der efter den 1. januar 2026 indgås en aftale med et formål, der ikke efter de hidtil gældende regler har været mulighed for at ekspropriere til, men hvor der efter den 1. januar 2026 er hjemmel til ekspropriation, herunder hvis Energinet indgår aftale vedrørende et areal med henblik på etablering af en erstatningsbiotop, vil aftalen, hvis de øvrige betingelser er opfyldt, kunne blive omfattet af ejendomsavancebeskatningslovens § 11, stk. 1, 2. pkt. I dette tilfælde vil det imidlertid kræve, at klima-, energi- og forsyningsministeren afgiver en udtalelse om ekspropriationsvilje, også selv om Sikkerhedsstyrelsen tidligere har afgivet en udtalelse om ekspropriationsvilje til det pågældende projekt. Det skyldes, at ekspropriation til dette formål ikke er omfattet af Sikkerhedsstyrelsens udtalelse om ekspropriationsvilje, idet ekspropriation til dette formål ikke anses for omfattet af ekspropriationshjemmelen i elsikkerhedsloven.

Det foreslås i *stk. 5*, at § 34 a, stk. 1, i lov om elforsyning, jf. § 1, nr. 1, i denne lov, finder anvendelse for aftaler indgået den 1. januar 2026 eller senere. For aftaler indgået før den 1. januar 2026, finder reglerne i elsikkerhedslovens § 28 anvendelse.

Forslaget omhandler den situation, at der i stedet for ekspropriation er indgået en frivillig aftale mellem Energinet eller en netvirksomhed og en lodsejer, men der er uenighed om erstatningen. I elsikkerhedslovens § 28 er der hjemmel til at forelægge spørgsmålet for en voldgiftsret og herefter i givet fald for vedkommende taksationskommission efter reglerne i § 19 i ekspropriationsprocessloven. Efter det foreslåede § 34 a, stk. 1, i lov om elforsyning vil der være hjemmel til at indbringe spørgsmålet for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til ekspropriationsprocessloven, dvs. for vedkommende ekspropriationskommission og herefter i givet fald for vedkommende taksationskommission.

Forslaget indebærer, at det vil være tidspunktet for aftalens indgåelse, som er afgørende for, om det er reglen i elsikkerhedsloven eller den foreslåede regel i lov om elforsyning, som vil finde anvendelse.

Der vil være indgået aftaler inden denne lovs ikrafttræden, hvor erstatningen endnu ikke er fastsat, fordi aftalen er indgået kort tid før lovens ikrafttræden, eller fordi erstatningen først kan opgøres, når anlægget er færdigt. Da det i nogle tilfælde kan have været en væsentlig forudsætning for indgåelse af aftalen, at erstatningen kunne fastsættes ved voldgift, vurderes det, at denne mulighed bør bibeholdes i forhold til aftaler indgået før lovens ikrafttræden.

Det foreslås i *stk. 6*, at § 34 a, stk. 2, i lov om elforsyning, jf. § 1, nr. 1, i denne lov, finder anvendelse for anlæg, som sættes i drift den 1. januar 2026 eller senere.

Det foreslåede § 34 a, stk. 2, i lov om elforsyning omhandler adgang til at ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til ekspropriationsprocesloven kan påkende naboretlige erstatningskrav i anledning af eltransmissions- og eldistributionsanlæg på eller over 50 kV, som er beliggende på et areal, hvor Energinet eller en netvirksomhed har erhvervet de nødvendige rettigheder over det pågældende areal uden ekspropriation. Der er i forvejen hjemmel til, at sådanne erstatningskrav kan påkendes af ekspropriations- og taksationskommissionerne, hvis et anlæg er beliggende på et areal, der er erhvervet ved ekspropriation, jf. ekspropriationsproceslovens § 20. Det fremgår af den politiske aftale om hurtigere og mere effektiv udbygning af elnettet, at den nye adgang til at få påkendt naboretlige erstatningskrav skal gælde kommende infrastrukturprojekter.

Forslaget indebærer, at hvis et anlæg er fuldført før lovens ikrafttræden, vil det foreslåede § 34 a, stk. 2, i lov om elforsyning ikke finde anvendelse. Dette har kun betydning for anlæg, som er sat i drift i 2025, da erstatningskravene efter den foreslåede bestemmelse skal være indbragt senest 1 år efter, at anlægget er sat i drift, hvilket svarer til den eksisterende frist i ekspropriationsprocesloven.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om elforsyning, jf. lovekendtgørelse nr. 1248 af 24. oktober 2023, som ændret bl.a. ved § 3 i lov nr. 745 af 13. juni 2023 og senest ved § 25 i lov nr. 468 af 14. maj 2025, foretages følgende ændringer:

1. Efter kapitel 5 indsættes:

»Kapitel 6
Ekspropriation m.v.

§ 33. Til etablering og drift af transmissions- og distributionsnet kan klima-, energi- og forsyningsministeren, når almenvellet kræver det, tillade, at der iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 2. Der kan eksproprieres til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger. Til distributionsnet kan der dog ikke eksproprieres til etablering af erstatningsbiotoper.

Stk. 3. Ekspropriation i henhold til stk. 1 gennemføres efter reglerne i lov om

fremgangsmåden ved ekspropriation
vedrørende fast ejendom.

Stk. 4. Ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 3 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

§ 34. Energinet kan efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af nye transmissionsnet eller ændring af bestående transmissionsnet, før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår.

Stk. 2. En netvirksomhed kan efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af nye distributionsnet eller ændring af bestående distributionsnet, før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår. Forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysning finder anvendelse i forbindelse med en netvirksomheds behandling af en anmodning efter 1. pkt.

Stk. 3. Afslår Energinet eller en netvirksomhed ejerens anmodning efter stk. 1 eller 2, eller kan der ikke opnås enighed om prisen for ejendommens overtagelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om

fremgangsmåden ved ekspropriation
vedrørende fast ejendom.

Stk. 4. Ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 3 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

§ 34 a. I tilfælde, hvor Energinet eller en netvirksomhed til brug for et anlæg som omhandlet i § 33 har erhvervet de nødvendige rettigheder over et areal ved aftale, kan uenighed om erstatning herfor påkendes af ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. Bestemmelserne i §§ 17 og 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom finder anvendelse.

Stk. 2. I tilfælde, hvor et anlæg som omhandlet i § 33 på eller over 50 kV, er beliggende på et areal, hvor Energinet eller en netvirksomhed har erhvervet de nødvendige rettigheder over det pågældende areal uden ekspropriation, kan krav om erstatning i anledning af anlægget, som rejses af andre end ejeren af det areal, som anlægget er beliggende på, efter den pågældendes begæring påkendes efter reglerne i § 20 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, uanset at der ikke er sammensat en ekspropriationskommission til behandling af sager vedrørende det pågældende anlæg, hvis vedkommende kommissarius ved statens ekspropriationer anser sagen for egnet til behandling for en ekspropriationskommission. Begæringen skal være modtaget af vedkommende kommissarius senest 1 år efter, at anlægget er fuldført.«

§ 51 a. ...

Stk. 2-4. ...

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om betaling og opkrævning af beløb til dækning af omkostningerne efter stk. 1-4.

§ 89. ...

Stk. 1-2. ...

Stk. 3. Forsyningstilsynets afgørelser om certificering, jf. § 19 d, kan alene indbringes for Energiklagenævnet, hvis Forsynings-tilsynet afslår certificeringen.

§ 27. Når hensynet til almenvellet kræver det, kan Sikkerhedsstyrelsen tillade ekspropriation til elektriske anlæg for produktion, transmission, distribution og lagring af elektrisk energi. Reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom følges.

§ 28. Erhverver ejeren af et elektrisk anlæg til produktion, transmission, distribution og lagring af elektrisk energi med henblik på

2. I § 51 a indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Energinet og netvirksomheder skal betale omkostningerne til klima-, energi- og forsyningsministerens opgaver i forbindelse med sagsbehandling vedrørende tilladelse til ekspropriation., jf. § 33, stk. 1.

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

3. I § 51 a, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »stk. 1-4« til: »stk. 1-5«.

4. I § 89, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelser og afslag på tilladelser til iværksættelse af ekspropriation, jf. § 33, stk. 1, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

§ 2

I elsikkerhedsloven, jf. lovebkendtgørelse nr. 26 af 10. januar 2019, som ændret ved § 3 i lov nr. 637 af 11. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 27, 1. pkt., udgår », transmission, distribution«.

2. I § 28, stk. 1, 1. pkt., udgår », transmission, distribution«.

etablering af et elektrisk anlæg hertil rettighed over fast ejendom, afgøres spørgsmålet om erstatningens størrelse ved uenighed mellem rettighedshaveren og ejeren af det elektriske anlæg af en voldgiftsret, hvor hver af parterne vælger en voldgiftsmand. Kan der ikke opnås enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret.

Stk. 2. ...